

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LIX. — Wydana i rozesłana dnia 9. sierpnia 1895.

Treść: 112. Ustawa zaprowadzająca ustawę o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna).

112.

Ustawa z dnia 1. sierpnia 1895, zaprowadzająca ustawę o postępowaniu sądo- wym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna).

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiam co następuje:

Artykuł I.

Ustawa o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna) wejdzie w życie dnia, który Minister sprawiedliwości rozporządzeniem oznaczy, najpóźniej zaś pierwszego dnia trzeciego roku kalendarzowego, jaki po jej ogłoszeniu nastąpi i będzie odtąd prawem dla postępowania w cywilnych sprawach spornych, które w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych Sądom zwyczajnym do sądenia są przekazane.

O ile niniejsza ustawa albo Procedura cywilna nie zawierają od tego wyjątków, stracą z dniem powyższym moc obowiązującą wszelkie w innych przepisach prawnych zawarte postanowienia, dotyczące się przedmiotów w Procedurze cywilnej uporządkowanych.

Artykuł II.

Ile kroć ustawy i rozporządzenia, które przez Procedurę cywilną, gdy ona wejdzie w życie, nie będą naruszone, tudzież statuta szczegółowych spółek, zakładów albo stowarzyszeń od Państwa za-

twierdzonych, powołują się na postępowanie w sprawach spornych, prawem przepisane, albowiem ilekroć rzeczony ustawy, rozporządzenia i statuta, chociażby z ograniczeniami i zmianami, nakazują zastosowanie przepisów ustaw sądowych, tudzież przepisów o zwyczajnym procesie pisemnym albo ustnym, lub też przepisów ustawy o procesie sumarycznym albo drobiazgowym, to we wszystkich tych przypadkach, powołane wyżej postanowienia, przepisami pierwszej do piątej części Procedury cywilnej, a to w sposób niżej podany, zastąpione będą:

1. stosowie do tego jaki Sąd stanie się właściwym, odbędzie się proces albo według przepisów Procedury cywilnej o postępowaniu przed Trybunałami albo według przepisów tejże Procedury o postępowaniu przed Sądami powiatowymi;

2. w przypadkach, w których postępowanie drobiazgowie ma być zastąpione postępowaniem przed Sądami powiatowymi według Procedury cywilnej, należy nadto przestrzegać szczegółowych postanowień §§. 449 do 453 p. e.

Artykuł III.

W szczególności, na skutek postanowień art. I., ustęp 2, stracą moc obowiązującą:

1. przepisy patentu z dnia 1. listopada 1781, Zb. ust. s. Nr. 27, o postępowaniu przed Sądami górnymi;

2. przepisy patentu z dnia 9. kwietnia 1782, Zb. ust. s. Nr. 41 i ministeryalnego rozporządzenia z dnia 25. stycznia 1850, Dz. u. p. Nr. 52, i z dnia 18. lipca 1859, Dz. u. p. Nr. 132, o postępowaniu w sporach handlowych i wekslowych;

3. przepisy instrukcyi o usiłowaniu ugodowem przed procesem, ogłoszone rozporządzeniem Gubernium Dalnatyńskiego z dnia 14. kwietnia 1829, l. 6783 (dalnatyński Zb. ust. z r. 1829, str. 140);

4. przepisy o postępowaniu audyencyonalnem wydane dla Tyrolu i Vorarlbergu w dekrete nadwornym z dnia 8. sierpnia 1837, Zb. u. s. Nr. 218.

Artykuł IV.

Pozostaną nietkniętymi:

1. przepisy o zastępstwie Państwa, tudzież o zastępstwie, którego Państwo przez Prokuratorye skarbowe użycza funduszom, przez się administrowanym albo zasilanym, tudzież kościołom, prebendam i innym ogółom majątkowym. Osobne przepisy określa, o ile państwowe urzędy podatkowe będą upoważnione czynić kroki sądowe w celu ściągnięcia podatków należności i innych danin publicznych;

2. przepisy prawne o sądowem zastępstwie gmin, spółek, stowarzyszeń, kas brackich i zapomogowych, jakoteż o doręczaniu tymże wezwań i innych aktów;

3. przepisy ustawy z dnia 26. marca 1890, Dz. u. p. Nr. 58, tyczące się wydania taryfy o wynagradzaniu szczegółowych czynności adwokatów i tychże kancelaryj w postępowaniach sądowych;

4. przepisy ustaw z dnia 24. kwietnia 1874, Dz. u. p. Nr. 48 i 49, o ustanowieniu spólnego kuratora dla posiadaczy listów zastawnych i dłużnych obligacyj częściowych, opiewających na okaziciela albo przez indos przenośnych;

5. przepisy §§. 1, 2, 3 i 5 rozporządzenia Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 8. czerwca 1857, Dz. u. p. Nr. 114, o traktowaniu pisarzy pokątnych. Od uchwały skazującej na karę za pokątne pisarstwo, służy rekurs po myśli §§. 514 do 528 p. c.

Artykuł V.

Przepisy dekretu nadwornego z dnia 4. października 1833, Zb. ust. s. Nr. 2633 o likwidacyi i ściągnięciu należności adwokackich w postępowaniu sądowem w sprawach spornych i niespornych, pozostaną w mocy, atoli z następującymi dodatkami:

Wniosek na likwidacyę wolno uczynić tak stronie jak i adwokatowi.

Jeżeli strona wniosek na likwidacyę podała, wezwie Sąd adwokata, ażeby rachunek swych należności w terminie odpowiednim przedłożył, gdyż

inaczej odbędzie się ustalenie owych należności na podstawie tego, co i jak strona wykazała.

Termin ten może być przedłużony z przyczyn uwzględnienia godnych.

Przystępując do tego ustalenia, Sąd zarazem rozstrzygnie kwestyę, ażali czynności zastępcze, które adwokat przedsiębrał, do obrony prawnej a celowi odpowiedniej były koniecznymi, albo też w ogóle dadzą się usprawiedliwić, uwzględniając przytem właściwości danego przypadku i zachodzące okoliczności.

Artykuł VI.

Nietkniętymi pozostaną:

1. przepisy §§. 99, 157 i 158 pow. ks. ust. cyw. Na wymienioną tam przeszkodę małżeńską (§. 99 p. k. u. c.) nie ma dowodu z wysłuchania małżonków według §§. 371 i nast. Procedury cywilnej;

2. przepisy reskryptu Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 14. maja 1854, l. 8346 o zaprzysięganiu członków Domu cesarskiego;

3. przepisy, według których o skargach wniesionych przeciwko sługom Dworu cesarskiego, osobom wojskowym lub obrony krajowej, tudzież o skargach, wniesionych przeciwko powiatom i gminom, należy zawiadomić Urząd Naczelnego Marszałka Dworu, przełożoną władzę wojskową pozwane albo organa autonomiczne, przełożone pozwany powiatom albo gminom.

Artykuł VII.

Nietkniętymi pozostaną przepisy praw cywilnych:

1. które pewne dokumenty jako publiczne uznają albo też na równi ze swojskimi publicznymi dokumentami stawiają;

2. które dla dokumentów prywatnych ustanawiają szczegółowe warunki dowodności;

3. które obok oświadczenia wystawcy dokumentu, wymagają osobnego dowodu na datę dokumentu;

4. które opisują sposób przedłożenia ksiąg handlowych i skutki nieprzedłożenia takowych;

5. przepisy o przedkładaniu dzienników stręczycieli handlowych i pierwopisów dokumentów notaryalnych.

Artykuł VIII.

Nietkniętymi pozostaną przepisy traktatów państwowych o tem, że funkcyonaryusze zagranic

eznych konsulatów mają być jako świadkowie przesłuchiwani w swoich mieszkaniach albo że im wolno złożyć świadectwo na piśmie.

Artykuł IX.

Nietkniętymi pozostaną przepisy art. II i IV. lit. a i e rozporządzenia ministerjalnego z dnia 28. października 1865, Dz. u. p. Nr. 110. przyzwalające zakładom trudniącym się interesami kredytowymi, na wyjątki od powszechnych ustaw sądowniczych.

Przy wydaniu nakazu zapłaty wierzytelności hipotecznej (artykuł IV. lit. a) odbędzie się postępowanie według §§. 548 do 554 p. e.

Artykuł X.

Przepisy Procedury cywilnej o rozwiązaniu kontraktów najmu i dzierżawy, tudzież o postępowaniu w sporach z owych kontraktów nie będą stosowane do stosunków kontadynów i kolonów w Dahnacyi, tak, że w sprawach rozwiązania tych stosunków dotychczas istniejące ustawy i rozporządzenia nietkniętymi pozostaną.

Artykuł XI.

Tak samo pozostaną bez zmiany:

1. Termina i czasokresy, ustanowione dla wypowiedzenia kontraktów dzierżawy gruntów, najmu budowl i innych rzeczy nieruchomości lub rzeczy, które prawo za nieruchomości poczytuje, niemniej terminu i czasokresu do oddania lub objęcia takich przedmiotów najmu lub dzierżawy. Gdzie jeszcze takich terminów i czasokresów nie ustanowiono, albo gdzie już zaprowadzone mają uleść zmianie, tam może polityczna Władza krajowa w porozumieniu ze Sądem krajowym wyższym wydać rozporządzenie o terminach i czasokresach, jakie mają być zachowane w sprawach wypowiedzenia najmu lub dzierżawy, tudzież oddania wyżej oznaczonych przedmiotów najmu i dzierżawy. W ten sam sposób wobec politycznej Władzy krajowej w porozumieniu ze Sądem krajowym wyższym postanowić o tem, o jakiej porze dnia i o ile oglądanie wyżej oznaczonych przedmiotów najmu lub dzierżawy, ma być ze strony komornika lub dzierżawcy, już po wypowiedzeniu najmu lub dzierżawy, chętnym najmu lub dzierżawy dozwolone. Takie rozporządzenia będą ogłoszone w dzienniku ustaw krajowych i w urzędowym dzienniku krajowym.

2. Przepisy ustawy z dnia 18. kwietnia 1869, Dz. u. p. Nr. 44, o zastanowieniu postępowania sądowego w przypadku, gdy do Trybunału państwa uczyniono wnioszek na rozpoznanie dodatniego sporu kompetencyjnego.

3. Przepis §. 11, ustęp 1 ustawy z dnia 28. maja 1881, Dz. u. p. Nr. 47, o uchylaniu nierzetelnych praktyk przy zawieraniu interesów kredytowych.

4. Przepisy §. 35 ustawy z dnia 16. marca 1884, Dz. u. p. Nr. 36 o zaczepianiu czynności prawnych, tyjących się majątku dłużnika niewypłacalnego.

5. Przepisy §§. 1 do 6, jakoteż §. 9 ustawy z dnia 6. czerwca 1887, Dz. u. p. Nr. 72, tyjącej się skutków orzeczeń zwrotu, które władze armii czynnej, marynarki wojennej lub obrony krajowej w drodze administracyjnej wydały, tudzież tego, o ile te orzeczenia mogą być wzruszonymi.

Artykuł XII.

Nietkniętymi pozostaną następujące przepisy o rozstrzygnięciu sporów prawnych przez Sądy polubowne:

1. Przepisy o polubownem wyrokowaniu w sporach między galicyjskiem Towarzystwem kredytowym ziemskim z jednej a jego członkami i dłużnikami z drugiej strony (§§. 41 do 43, tudzież §§. 53 do 56 statutów Zakładu kredytowego Stanów galicyjskich, ogłoszonych patentem z dnia 3. listopada 1841, Zb. ust. s. Nr. 569, a względnie §§. 41 do 43, tudzież §§. 53—55 statutów galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego).

2. Przepisy §. 60 statutów e. k. uprzyw. austriackiego Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu, ogłoszonych ministerjalnem rozporządzeniem z dnia 6. listopada 1855, Dz. u. p. Nr. 186.

3. Przepisy artykułu II, §. 7, l. 7 ustawy z dnia 6. września 1885, Dz. u. p. Nr. 122, określające warunki nowej koncesyi do prowadzenia ruchu na Północnej Drodze żelaznej im. Cesarza Ferdynanda tudzież warunki wykonania prawa wykupna tej drogi żelaznej, w owej koncesyi Państwu zastrzeżonego.

4. Przepisy artykułów 53 i 108 statutów austriacko-węgierskiego Banku, ogłoszonych ustawą z dnia 21. maja 1887, Dz. u. p. Nr. 51.

5. Przepisy o Sądach polubownych dla zakładów ubezpieczeń robotników od wypadków (§. 38 ustawy z dnia 28. grudnia 1887, Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888; §. 39 ustawy z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33 i ministerjalnego rozporządzenia z dnia 10. kwietnia 1889, Dz. u. p. Nr. 47). dla kas chorych (§. 41 ustawy z dnia 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33) i dla kas brackich (§§. 19 i 20 ustawy z dnia 17. stycznia 1890, Dz. u. p. Nr. 14, względnie ustawy z dnia 17. września 1892, Dz. u. p. Nr. 178).

6. Przepisy ustawowe, nadające korporacyom, zakładom i towarzystwom prawo ustanowienia Sądów polubownych do sądzenia niektórych sporów.

Artykuł XIII.

Przepisy o giełdowych Sądach polubownych pozostaną nietkniętymi, o ile się mieszczą w §. 2, l. 7, tudzież w §. 6, ustęp 1 do 3 ustawy giełdowej z dnia 1. kwietnia 1875, Dz. u. p. Nr. 67.

Ustęp ostatni §. 6 powołanej ustawy straci moc obowiązującą. Dalej stracą giełdowe Sądy polubowne prawo pozwalania egzekucyi swych wyroków polubownych, nadane im w statutach, od Państwa zatwierdzonych.

Artykuł XIV.

Działalność giełdowych Sądów polubownych może być w tym kierunku rozszerzoną, że giełdowemu Sądowi polubownemu wolno poddać również spory z interesów towarowych, po za giełdą zawartych, atoli jedynie pod następującymi warunkami:

1. jedną i drugą stroną spór wiodącą musi być albo jaki organ publicznej administracji, albo jaka spółka handlowa, zarobkowa lub gospodarcza, albo członek lub gość jakiegokolwiek bądź giełdy, albo w końcu osoba, trudniąca się z zawodu produkcją, handlem lub przerabianiem rzeczy ruchomych, które były przedmiotem odnośnego interesu;

2. interes, o który przed Sądem polubownym spór się toczy, ma się odnosić do towarów, którymi się na odnośnej giełdzie prowadzi handel;

3. obydwie strony winny się poddać orzeczeniu Sądu polubownego a to w pisemnej umowie na Sąd polubowny, która przy zawarciu interesu albo przed rozwikłaniem tegoż przysłała do skutku; protokołowani kupcy, tudzież członkowie i goście jakiegokolwiek bądź giełdy, poddali się Sądowi polubownemu już przez to samo, że bez wszelkich zastrzeżeń przyjęli terminatkę, zawierającą postanowienie, jako spory prawne z danego interesu giełdowy Sąd polubowny sędzić będzie.

Na wniosek lub z urzędu odrzuci Sąd polubowny wniesioną skargę jako nie nadającą się do postępowania polubownego, jeżeli jedna ze stron jest zawodowym rolnikiem, a przytem jest rzeczą oczywistą, że interes towarowy, o który spór się toczy, nie zostaje w żadnym stosunku do gospodarstwa rolnego tejże strony.

Wolno w statutach giełdowych przepisać, że ograniczenia w ustępie 1, l. 1, tudzież w przedostatnim ustępie zawarte, nie odnoszą się do obcych. Również wolno w statutach postanowić, że obcy już przez to poddali się giełdowemu Sądowi polubownemu, gdy bez zastrzeżeń przyjął terminatkę,

zawierającą postanowienie, że spory prawne z danego interesu giełdowy Sąd polubowny sędzić będzie.

Artykuł XV.

W skład giełdowego Sądu polubownego wejdzie sekretarz tegoż Sądu, a to pod nieważnością. Urząd ten zajmie urzędnik Izby giełdowej, na urząd sędziowski uzdatniony, którego Izba giełdowa zamianuje, a Ministerstwo skarbu, w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości na tym urzędzie zatwierdzi.

Sekretarz giełdowego Sądu polubownego przyjmuje skargi, udziela stronom potrzebnych wskazówek, prowadzi nadzór nad doręczeniami, ma staranie o to, ażeby podczas rozprawy wszystko co konieczne, było spisane, bierze udział w uchwałach Sądu polubownego z głosem doradczym i zajmuje się wygotowaniem orzeczeń Sądu polubownego.

Artykuł XVI.

Osobom, nie będącym ani członkami, ani gośćmi giełdy, służy prawo wybrania tych sędziów polubownych, zamianowanie których do nich należy, z listy osób, nienależących do giełdy. Lista ta będzie zawierała taką część ogólnej liczby sędziów polubownych, jaką statuta giełdowe oznaczają.

Osoby, na tę listę przeznaczone, zamianują Izby handlowe i przemysłowe, które w razie potrzeby zasięgną przedtem zdania stowarzyszeń przemysłowych, rady kultury krajowej albo towarzystw rolniczych. Osoby te powinny mieszkać albo przebywać w miejscu siedziby Sądu polubownego.

Drogą rozporządzeń będą wydane postanowienia o założeniu i uzupełnieniu tej listy, a w szczególności także o tem, które korporacje przy jej utworzeniu mają być wysłuchane co do kwalifikacji osób, do listy przyjąć się mających, tudzież co do tego, jak długo te osoby w charakterze sędziów polubownych mają funkcyonować.

Lista ma być wywieszona w lokalnościach Sądu polubownego.

Statuta giełdowe postanowią co potrzeba na ten przypadek, gdy prawo wybierania z tej listy nie będzie w czasie należytym wykonane albo wybrani sędziowie polubowni nie zjawią się do rozprawy.

Jeżeli Sąd polubowny ma być złożony z członków giełdy tudzież z osób do giełdy nie należących, a sędziowie polubowni na zwierzchnika zgodzić się nie mogą, zamianuje go prezydent kolegium sędziów polubownych jak z porządku spraw wypadnie, na

przemian, to z grona sędziów polubownych do giełdy należących, to z grona sędziów polubownych, do listy przyjętych.

Artykuł XVII.

Statuta giełdowe normują postępowanie przed giełdowymi Sądami polubownymi. Przepisy §§ 587 do 599 p. c. nie będą się doń stosowały; postępowanie to jednak ma się opierać na następujących przepisach.

Artykuł XVIII.

Statuta giełdowe będą zawierały także postanowienia o doręczeniach, które dokładne wykonanie doręczeń zapewnić są w stanie. Niemniej postanowią statuta o przyczynach, dla których wolno będzie stronie nie przyjąć członka Sądu polubownego. Statuta będą obejmowały przepisy o zawieraniu ugód.

Artykuł XIX.

Rozprawy przed Sądem polubownym są jawne. Pod względem wykluczenia jawności obowiązują przepisy Procedury cywilnej (§§. 172 i 173).

W razie wykluczenia jawności, służy każdej stronie prawo, w §. 174 p. c. opisane.

Zwierzchnikowi Sądu polubownego służy władza około utrzymywania karności podczas posiedzeń Sądu, w zakresie, oznaczonym w §§. 197 i 198 p. c.

Artykuł XX.

Strony są upoważnione do wysłania zastępców do rozprawy. Jako zastępcy stron przed Sądem polubownym są dopuszczone osoby, na zasadzie artykułu XVI do listy przyjęte, adwokaci, jawni spółnicy strony, jej prokuranci, pomoconicy handlowi i inne u niej zatrudnione osoby, potem: członkowie albo goście giełdowi, sądownie ustanowieni kuratorowie albo osoby, sądownie do prowadzenia pertraktacyj powołane.

Artykuł XXI.

Zwierzchnik Sądu polubownego i sekretarz tegoż Sądu będą mieli stawić o należyte wygotowanie orzeczenia, które wykaże nazwiska wszystkich sędziów polubownych, jacy brali udział w rozprawie. Wygotowane orzeczenie podpisze zwierzchnik i sekretarz.

Ugody przed Sądem polubownym zawarte, mają ważność li wtedy, gdy je obydwie strony podpiszą.

Artykuł XXII.

Sądowi polubownemu wolno słuchać strony, świadków i znawców, ale bez przysięgi. Gdyby wypadło wysłuchać stronę pod przysięgą albo też odebranie przysięgi od świadka lub znawcy okazało się koniecznym, albo gdyby strona, świadek lub znawca nie chcieli się poddać przesłuchaniu, należy o to wezwać Sąd powiatowy zamieszkania albo pobytu osoby, którą przesłuchać albo zaprzysiądz trzeba.

Również wolno wystosować wezwanie do Sądu powiatowego wtedy, gdy dowód po za miejscem siedziby Sądu polubownego ma być przeprowadzony.

Artykuł XXIII.

Orzeczenie giełdowego Sądu polubownego może być zacepienie zażaleniem nieważności:

1. jeżeli zapis na Sąd polubowny jest nieważny; w szczególności nieważnym jest zapis na Sąd polubowny, jeżeli wnoszący zażalenie na niego się zgodził przez wzgląd na umowę między członkami jakiegoś związku przedsiębiorców (kartel), w której postanowiono, że materiały, narzędzia i inne środki pomocnicze, do jego produkcji potrzebne, jedynie pod tym warunkiem w obrocie na terytorium Państwa mają być pozbywane, jeżeli kupujący w celu załatwienia sporów z odnośnego interesu podda się giełdowemu Sądowi polubownemu; przed rozpoczęciem rozprawy przed Sądem polubownym nie wolno zerzec się prawa dochodzenia nieważności z tej przyczyny, ze skutkiem ważnym;

2. jeżeli Sąd polubowny bezprawnie uznał albo też nie uznał swej właściwości;

3. jeżeli Sąd polubowny nie odrzucił skargi w myśl przepisu artykułu XIV, ustęp przedostatni;

4. jeżeli skarga nie była doręczoną według przepisów statutowych albo też stronie przez proceder, statutom przeciwny, odjęto możność rozprawiania się przed Sądem;

5. jeżeli rozprawiała się osoba nie mająca do tego prawnej zdolności albo upoważnienia;

6. jeżeli w rozprawie brał udział sędzia, na zasadzie statutów słusznie nieprzyjęty;

7. jeżeli Sąd polubowny nie był prawidłowo obsadzony;

8. jeżeli wykluczono jawność w sposób nieusprawiedliwiony.

Zażalenie nieważności należy podać do dni 14 po doręczeniu wyroku polubownego, w Trybunale pierwszej instancji (Sąd handlowy), w okręgu którego Sąd polubowny ma swoją siedzibę. Trybunał wyda swą decyzję we formie uchwały, po wysłuchaniu stron, a w razie potrzeby, także po wysłuchaniu zwierzchnika i sekretarza Sądu polubownego.

Wniesienie zażalenia nieważności od wyroku polubownego nie wstrzymuje egzekucyi. Jednakowoż w przypadkach, w których strona wygrywająca, na skutek dokonanej czynności egzekucyjnej lub w inny sposób jest ubezpieczoną, albo też sumę pieniężną, w wyroku polubownym przyznaną, do depozytu sądowego złożono, będzie egzekucya, na wniosek, odłożoną aż do prawomocnego rozstrzygnięcia zażalenia nieważności.

Artykuł XXIV.

Sądowi zwyczajnemu nie wolno odmówić przeprowadzenia i rozpoznania sprawy, jeżeli w niej Sąd polubowny prawomocnie swą niewłaściwość orzekł, albo skargę na podstawie art. XIV, ustęp przedostatni, prawomocnie odrzucił.

Artykuł XXV.

Wolno zaskarżyć bezskuteczność wyroku polubownego przed sędzią zwyczajnym i żądać zwrotu tego, co z mocy wyroku świadczone, jeżeli wyrok polubowny uwłacza przepisom bezwzględnie obowiązującym, jakoteż w przypadku, gdy Sąd polubowny w sporze, nie pochodzącym z interesu giełdowego (§. 12 ustawy z dnia 1. kwietnia 1875, Dz. u. p. Nr. 67), albo wcale żadnej nie wydał decyzji o wniesionym zarzucie, że zaskarżone roszczenie opiera się na umowie o różnicę kursu, którą za grę lub zakład poczynać należy, albo też zarzut ten mylnie rozstrzygnął.

Taka skarga ma być podana do dni trzydziestu po doręczeniu wyroku polubownego w Trybunale pierwszej instancji (w Sądzie handlowym), w okręgu którego Sąd polubowny ma swą siedzibę. Wniesienie teje nie wstrzymuje egzekucyi wyroku polubownego; jednakowoż i w tym przypadku należy się zastosować do przepisów artykułu XXIII, ustęp 3.

Artykuł XXVI.

We wszystkich sprawach, dotyczących się giełdowego Sądu polubownego, ma się kierownictwo giełdy udawać do Ministerstwa skarbu, które je w porozumieniu z Ministerstwami sprawiedliwości i handlu, a gdyby tego sprawa wymagała, także w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa rozstrzygać będzie.

Ministerstwu sprawiedliwości wolno za pośrednictwem delegata zasięgnąć wiadomości o orzecznictwie Sądu polubownego, przeglądać jego akta i przekonywać się o tem, ażali przepisany porządek czynności bywa zachowywany. W tym celu ma być w każdym statucie zamieszczone postanowienie, że giełdowe Sądy polubowne corocznie przedkładają Ministerstwu sprawiedliwości dokładne statystyczne wykazy swej działalności.

Zresztą powyższe postanowienia w niczem nie naruszają przepisów prawnych o państwowym nadzorze nad giełdami.

Artykuł XXVII.

Obecnie istniejące statuta giełdowe, o ile się do Sądów polubownych odnoszą, winny być w duchu powyższych postanowień zmienione i do trzech miesięcy po ogłoszeniu niniejszej ustawy do zatwierdzenia przedłożone.

Postanowienia o Sądach polubownych, które wejdą do nowych statutów giełdowych, potrzebują przyjęcia ze strony Ministerstw, w artykule XXVI, ustęp 1 wskazanych.

Artykuł XXVIII.

Ustawa o postępowaniu wezwawczem z dnia 27. kwietnia 1873, Dz. u. p. Nr. 67, pozostanie w mocy w dotychczasowym zakresie ale z następującymi zmianami:

1. Do wydawania warunkowych wezwań płatniczych są również właściwymi Sądy powiatowe do spraw handlowych i morskich.

2. W doręczeniach warunkowych wezwań płatniczych dłużnikowi (§. 7, ustęp 2 ustawy z dnia 27. kwietnia 1873 r., Dz. u. p. Nr. 67) będą obowiązywały przepisy procedury cywilnej o doręczaniu skargi.

3. Termin dla próby o przywrócenie do stanu poprzedniego z powodu zaniechania zarzutów (§. 14 rzeczonyj ustawy) przedłuża się do dni 14.

4. Znosi się przepis §. 20 rzeczonyj ustawy o właściwości Sądów drobiazgowych w sprawach handlowych.

Artykuł XXIX.

Wyraz „Obszar Państwa“ w rozumieniu niniejszej ustawy znaczy tyle, co obszar królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa. Odnośnie do przepisów procedury cywilnej poczynają się osoby, które na tym obszarze nie używają prawa obywatelstwa państwowego, za obce.

Obywatele państwa węgierskiego, należący do czynnej armii albo do marynarki wojennej, albo którzy zajmują urzędowe posady u władz dla spraw wspólnych, są uwolnieni od ubezpieczenia kosztów procesowych, gdy występują przed Sądami austriackimi jako pozywający.

Artykuł XXX.

Ilekroć Procedura cywilna powołuje się na postanowienia prawa cywilnego, rozumia się przez nie nie tylko przepisy Powszechnej księgi ustaw cywilnych, ale zarówno też przepisy prawa handlowego i ustawy wekslowej, tudzież prywatno-prawne przepisy w innych ustawach zawarte.

Artykuł XXXI.

Wynikający z prawa cywilnego obowiązek strony do żądania zastępstwa, w celu wykonania prawa ewikyci znaczy tyle, co obowiązek do oznajmienia sporu. Zaniechanie oznajmienia sporu jest połączone ze skutkami, w prawie cywilnym na przypadek zaniechania żądania zastępstwa opisanymi.

Artykuł XXXII.

Postanowienia Procedury cywilnej o adwokatach i tychże zastępcach, będą stosowane zgodnie z ich duchem również do Prokuratorzy Skarbu.

Artykuł XXXIII.

Adwokat, dla strony ubogiej po myśli §. 64, l. 3 ustanowiony, może w Sądzie procesowym pierwszej instancji prosić o uwolnienie od zastępstwa, jeżeli powierzone mu dochodzenie praw lub obrona prawna wydaje się być swawolną lub nie ma żadnych widoków powodzenia. Sąd rozstrzygnie taką prośbę we formie uchwały, po wysłuchaniu strony ubogiej, której także w Trybunałach wolno od tej uchwały wnieść rekurs do protokołu.

O ile w danej sprawie zastępstwo adwokackie jest prawem przepisane, zgaśnię udzielone prawo ubogich równocześnie z prawomocnem uwolnieniem adwokata od zastępstwa.

Artykuł XXXIV.

Drogą rozporządzeń będą wydane postanowienia o strawnem, drogowem i doręcznem jako też postępowanie w celu przypisania i ściągnięcia takowych zostanie uporządkowane drogą rozporządzeń; aż do wydania nowych przepisów pozostaną w mocy dotychczasowe rozporządzenia.

Artykuł XXXV.

Blizsze postanowienie o sposobie znoszenia się Sądów z władzami zagranicznymi i z osobami, za granicą przebywającymi, są zawarte w rozporządzeniach, bądź już istniejących bądź w przyszłości wydać się mających (traktaty państwowe, deklaracje rządowe, rozporządzenia ministeryalne).

Artykuł XXXVI.

Przepisy Procedury cywilnej o feryach sądowych nie stosują się ani do spraw postępowania karnego, ani do postępowania konkursowego, ani w końcu do załatwiania spraw hipotecznych. Inne sprawy niesporne będą jako feryalne traktowane, jeżeli odłożenie sądowego zarządzenia mogłoby być niekorzystnem dla strony.

Artykuł XXXVII.

Upoważnienie posiadacza nieruchomości albo prawa rzeczowego, do żądania sądowego zakazu zamierzonej budowy w myśl §§. 340 do 342 p. k. u. c., ustanie zupełnie, jeżeli prowadzący budowę, zgodnie z treścią przepisów budowniczych, prośbę o udzielenie konsensu budowlanego przedstawił, a posiadacz, tą budową rzekomo zagrożony, do komisji budowlanej prawidłowo i w czasie należytych wezwany, albo się przed nią wcale nie jawił, albo też nie wniósł żadnych zarzutów przeciwko prośbie o konsens budowlany.

Artykuł XXXVIII.

Skarga z §. 228 p. c. zastąpi skargi wywoławcze, dozwolone w dekrete nadwornym z dnia 6. marca 1789, Zb. u. s. Nr. 984, w patencie z dnia 31. grudnia 1800, Zb. ust. s. Nr. 514, i w patencie z dnia 16. stycznia 1786. Zb. ust. s. Nr. 516; dla skarg tych odpada potrzeba wykazania, że powód ma prawny interes w rychłem ustaleniu stosunku prawnego.

W tego rodzaju procesach mocen jest sędzia, a w postępowaniu przed Trybunałami, przewodniczący na wniosek powoda, albo z urzędu, rozkazać pozwanemu, ażeby przedłożył dokumenty i akta, które się znajdują w jego posiadaniu a tyczą się przedmiotu sporu prawnego. Oprócz tego wolno wymienionym osobom sędziowskim, na wniosek powoda lub z urzędu, spowodować dostarczenie dokumentów, przedmiotu sporu się tyczących, u władzy publicznej lub u notaryusza przechowywanych.

Artykuł XXXIX.

W przypadku §. 48, ustęp 2 ogólnej ustawy hipotecznej, wolno właścicielowi posiadłości albo

prawa hipotecznego wnieść skargę o uznanie nieistnienia prawa, które zostało prenotowanem, a w razie uzyskania korzystnego wyroku, wolno mu nadto żądać adnotacyi tego wyroku w księdze grunтовой, która to adnotacya zapobiegnie powtórnemu dozwoleniu prenotacyi. —

Artykuł XL.

Ileokroć przepisy Procedury cywilnej nakazują wykonanie przysięgi, mają być przy odebraniu przysięgi zachowane przepisy ustawy z dnia 3. maja 1868, Dz. u. p. Nr. 33.

Artykuł XLI.

Opiekunowie i kuratorowie nie potrzebują upoważnienia Sądu opiekuńczego lub kuratelarnego do ofiarowania dowodu z wysłuchania stron w procesach swych pupilów i kurandów.

Artykuł XLII.

Kto z mocy przepisów prawa cywilnego ma obowiązek wyjawienia majątku lub długów, niemniej kto prawdopodobnie wie o zamilczeniu lub zatajeniu jakiegos majątku, ten może być wyrokiem zniewolony do wyjawienia tego, co mu o tym majątku, o tych długach albo o zamilczeniu lub zatajeniu majątku jest wiadomem, jakoteż do wykonania przysięgi na to, że podania jego są prawdziwemi i dokładnemi; w każdym z owych przypadków może mu zarazem Sąd nakazać przedłożenie wykazu majątku albo długów.

Do tej skargi jest upoważniony każdy, kto ze stanowiska prawa prywatnego ma w tem interes, ażeby majątek lub stan dłużny został wyśledzony.

Jeżeli powód ze skargą o wyjawienie majątku pod przysięgą połączył skargę o wydanie tego, co mu pozwany z odnośnego stosunku prawnego jest winien, wolno mu zastrzedz sobie dokładne określenie świadczenia pozwanego aż do czasu, kiedy pozwany wyjawi swój majątek pod przysięgą.

Artykuł XLIII.

Skargę o przedłożenie dokumentu spółnego (§. 304 p. c.) wolno wnieść, chociażby żaden spór nie wisiął.

Artykuł XLIV.

W przypadkach artykułów 348, 365 i 407 ustawy handlowej właściwym jest Sąd, w §. 384, ustęp 3 p. c. wskazany. Mianowanie, zaprzysiężenie

i wysłuchanie znawców odbędzie się według przepisów Procedury cywilnej o ubezpieczeniu dowodów (§§. 384 do 389).

Artykuł XLV.

Pod względem wekslowego przedawnienia, wystąpienie z odpowiedniem roszczeniem podczas ustnej rozprawy (§. 232, ustęp 2 p. c.) równa się wręczeniu skargi wekslowej (artykuł 80 ustawy wekslowej).

Artykuł XLVI.

Zasiedzenie albo przedawnienie prawa, w ciągu procesu albo dopiero po jego ukończeniu zapadłe, nie może być dochodzonem na niekorzyść osoby, na rzecz której Sąd dodatkowo dozwolił wznowienia procesu, o to prawo odbytego.

Artykuł XLVII.

O ile niżej podane przepisy inaczej nie stanowią, nie będzie Procedura cywilna stosowaną przy załatwianiu spraw spornych, w których na dniu, kiedy Procedura cywilna zaczęła obowiązywać, obronę już wniesiono albo postępowanie w sprawie głównej już się rozpoczęło; spory takie należy przeprowadzić i rozstrzygnąć według dotychczas obowiązujących przepisów procesowych.

Do wszelkich innych spraw spornych, przed dniem, kiedy Procedura cywilna w życie weszła, już w Sądzie rozpoczętych, będą od tegoż dnia przepisy Procedury cywilnej tym trybem stosowane że:

1. rozprawa nad zarzutami odkładającymi, skoro się jeszcze rozpoczęła przed dniem, w którym Procedura cywilna w życie weszła, ma być według dotychczas obowiązujących przepisów procesowych ukończona tak, że nawet skutki odnośnego rozstrzygnięcia według tych przepisów ocenione będą, a

2. cofnięcie skargi po myśl §. 237 Procedury cywilnej, w przypadku pod l. 1 przewidzianym, może mieć miejsce aż do pierwszej audyencyi, którą w sprawie głównej rozpisano.

Z dniem, w którym Procedura cywilna zacznie obowiązywać, staną się bezskutecznemi wszystkie, w sprawach w ustępie 2 oznaczonych, przed owym dniem wydane polecucia, które pozwanemu wniesienie obrony polecają; równocześnie ustanie bieg czasokresu, do obrony wyznaczonogo. Sąd procesowy na skargę z urzędu rozprawę ustną rozpisze.

W szczególności będą niniejsze postanowienia obowiązywać również w innych przypadkach, o ile w nich po myśli artykułu II. tej ustawy, dotychczas istniejące procedury odmienne, przepisami Procedury cywilnej zastąpię wypadnie.

Artykuł XLVIII.

Przepisy Procedury cywilnej znajdują zastosowanie w postępowaniach, które się odbędą w następujących sprawach, rozpoczętych jeszcze przed dniem, kiedy Procedura cywilna w życie weszła, a w szczególności: gdy jeszcze przed owym dniem wniesiono skargę do postępowania nakazowego, wekslowego albo do postępowania w sprawach najmu lub dzierżawy, albo wypowiedziano kontrakt najmu lub dzierżawy, lub też podano wniosek oddania lub odbioru przedmiotu najmu lub dzierżawy, atoli dopiero po owym dniu zarzuty przeciwko nakazowi zapłaty lub zabezpieczenia, przeciwko wypowiedzeniu albo przeciwko wnioskowi oddania lub odebrania przedmiotu najmu lub dzierżawy, w terminie przepisany wniesione zostały; powtóre: gdy rozprawa na zarzuty przed ową chwilą, ale w terminie przepisany podane, w dniu kiedy Procedura cywilna w życie weszła, jeszcze się nie rozpoczęła.

To samo się stosuje do postępowania na zarzuty w postępowaniu wezwawczem; a w szczególności tak samo się tam wszystko co wyżej opisano odbędzie, jeżeli wierzyciel w celu ściągnięcia swej wierzytelności przedstawił żądanie wydania warunkowego wezwania płatniczego w skardze, wniesionej jeszcze przed dniem, w którym Procedura cywilna weszła w życie, ale zarzuty przeciwko wezwaniu płatniczemu dopiero po owym dniu w terminie zostały wniesione, albo też rozprawa na zarzuty, przed ową chwilą w terminie podane, w dniu, kiedy Procedura cywilna w życie weszła, jeszcze się nie rozpoczęła.

Artykuł XLIX.

W sprawach spornych, w których na dniu, kiedy Procedura cywilna w życie weszła, obrona już była wniesioną albo postępowanie w sprawie głównej już rozpoczęte, wolno będzie stronom, na zasadzie obopólnego układu i za odstąpieniem od dotychczasowego postępowania procesowego, zażądać, ażeby sprawę sporną według przepisów Procedury cywilnej przeprowadzono i rozpoznano a przytem w razie potrzeby, ku temu celowi, przeniesiono do Sądu, w myśl przepisów Normy jurysdykcyjnej właściwego.

Taki układ nie uchyla przerwy przedawnienia, wniesieniem skargi uzasadnionego.

Artykuł L.

Jeżeliby w przypadkach z artykułów XLVIII i XLIX, sprawa na skutek dotychczasowych przepisów procesowych, do postępowania sumarycznego albo drobiazgowego należała, będzie odąd albo w postępowaniu przed Trybunałami albo według postanowień o postępowaniu przed Sądami powiatowymi przeprowadzoną, co znowu zawisło od tego, jakim będzie Sąd właściwy. Gdyby w ten sposób postępowanie drobiazgowo miało być zastąpione postępowaniem przed Sądami powiatowymi według Procedury cywilnej, należy prócz tego przestrzegać szczegółowych przepisów §§. 449 do 453 p. c.

Artykuł LI.

Przeciwko wyrokom końcowym, zapadłym przed dniem, w którym Procedura cywilna w życie weszła, jakoteż przeciwko wyrokom końcowym ferowanym w procesach, które mimo to, że Procedura cywilna już zaczęła obowiązywać, według dotychczasowych przepisów procesowych zostały przeprowadzone i rozstrzygnięte, może być przywrócenie do stanu poprzedniego, według dotychczas obowiązujących przepisów procesowych uzyskanem. Natomiast wolno takie wyroki, po dniu w którym procedura cywilna w życie weszła, tak samo zacząć skargą nieważności (§. 529 p. c.) jak te wyroki, które z mocy przepisów Procedury cywilnej do skutku przyszły.

Artykuł LIJ.

Okoliczność, że Procedura cywilna zaczęła obowiązywać, pozostanie bez wpływu na bieg i trwanie niektórych czasokresów ustawowych i sądowych do wniesienia skarg a w szczególności: skargi z powodu naruszonego posiadania, albo skargi o usprawiedliwienie prenotacji w księdze gruntowej lub środka tymczasowego ubezpieczenia; również pozostanie to bez wpływu na czasokresy do wnoszenia zarzutów a mianowicie: zarzutów przeciwko nakazowi zapłaty lub zabezpieczenia, tudzież przeciwko wypowiedzeniu najmu lub dzierżawy, albo przeciwko nakazowi oddania lub odebrania przedmiotu najmu lub dzierżawy.

Artykuł LIJ.

Wyroki polubowne, wydane przed dniem, w którym Procedura cywilna w życie weszła, mogą być zacepione w tych wszystkich przypadkach, w których dotychczasowe prawo na to pozwala.

Artykuł LIV.

Postanowienia artykułów XIII do XXIV, wejdą w życie po sześciu miesiącach po ogłoszeniu niniejszej Ustawy, natomiast przepisy artykułów II, V, XXVIII, XXXI, XXXII, XXXIII, XXXIV, XXXVII, XXXVIII, XXXIX, XLII, XLIII, XLIV, XLV i XLVI, dopiero wtedy, gdy Procedura cywilna zacznie obowiązywać.

Artykuł LV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Najemu Ministrowi sprawiedliwości.

O ile niniejsza ustawa inaczej nie przepisuje, wyda Minister sprawiedliwości wszelkie rozporządzenia, do zaprowadzenia i przeprowadzenia niniejszej ustawy potrzebne; o ileby zaś te rozporządzenia miały dotyczyć zakresu działania innych Ministrów, wyda je Minister sprawiedliwości w porozumieniu z owymi Ministrami.

Ischl, dnia 1. sierpnia 1895.

Franciszek Józef r. w.

Kielmansegg r. w.

Krall r. w.